

Bero kontaminazioa

Azken urteotan mundu guztia hasi da problema batez arduratzen.* Industriaren aintzinamenduak* hainbat laguntasun eman dauku gure bizitzaren aurrerapenerako; baina, laguntasunarekin batera, kalte batzuk* ere egin dauzkigu.

Mundua jendez betetzen ari da; eta denok behar dugu bizitzeko tokia. Baina gure atsedenerako hain onak zirèn hondartza eta mendiak, zikinkeriaz mukurruturik* daude. Izurri* berri honi *kontaminazio* deitzen diogu. Kontaminazioaren kontra joatea denon ekintza da; zeren,* beste-la, egunen batean, gure zikinkeriak ito eginen baikaitu.

Asko edo guti, denok dugu kontaminazioaren berri; eta, beharbada, gehienoi *kontaminazio* eta *zikinkeria* hitzek ideia bera adierazten daukute. Hala ere, ba dira beste kontaminazio mota batzuk ere. Hauen artean, garrantzi handiko bat dugu, gehienentzat ezezaguna datekeena:* bero kontaminazioa.

NONDIK DATORREN

Edozein herritan, industriaren aintzinamenduak elektrika energiaren gehitzea eskatzen du. Elektrika indarra sortzeko, hiru iturburu edo zentral mota ditugu: hidroelektrikoak, termikoak eta nuklearrak. Orainsu arte, gehien erabiliak hidroelektrikoak izan dira. Zentral hauek naturako uraren indarra erabiltzen dute, eta merkeenak dira. Baina, naturako uren posibilitate gehienak jadanik* erabiliak direnez gero, ez dugu kasik posibilitaterik, zentral hidroelektriko berririk kreatora. Horretan, naturak muga bat du, eta muga horretaraino ia helduak gara.

Gizonaren beharrak, aldiz,* gorantz doaz; eta, horren kausaz, beste zentral motetara jo behar dugu. Egun,* zentral termiko eta nuklearretan dugu soluzioa; eta etorkizunean, etorkizun hurbil* batean, nuklearretan bereziki.

Zentral nuklearretan, kondentsatzailea hozteko, ura erabiltzen da. Eta ur hori, sarritan, hibai eta aintziretako* izaten da.

Bestalde, eta arrazoi ekonomikoak erdi erdian daudelarik, gaur egun egiten diren zentralak gero eta potentzia haundiagokoak dira. Zenbat eta potentzia haundiago, hainbat eta bero gehiago hibai eta aintziretara.

Uraren berotze honek ondorio batzuk ditu hibai eta aintziretako bizidunengan. Ikus ditzagun ondoriook.

PROPIETATE FISIKOEN ALDAKETA

Lehenik, tenperaturaren goratzearekin ur gehiago lurrintzen da, baporatzen da.

Hau baino ondorio inportanteago bat, beste hau da: Oxigenoa gordetzeko, urak duen ahalmena gutituz doa tenperaturaren goititzearekin. Honekin batera, uretan dauden bakteriek oxigeno gehiago eskatzen dute, eta honela oxigenoaren portzentua asko gutitzen da.

PROPIETATE BIOLOGIKOEN ALDAKETA

Temperaturaren aldaketak mikrobizidunen bizitza eta heriotzaren erritmoa aldatzen du. Mikrobizidun hauek garrantzi handia dute arrainen bizitzan. Honela, azkenez, tenperaturaren goititzeak arrainen heriotz portzentua goratzen du. Oxigenoaren portzentua beherago, heriotzarena gorago.

Problema hau sakonki estudiatuko bagenu, beste puntu batzuk ere ikusiko genituzke; baina hauekin nahiko dugu, problemaren garrantziaz jabetzeko.

KONTAMINAZIOA, GUZTION PROBLEMA

Egun, teknikak aurkitu beharko dio problema honi soluzioa, eta horregatik ari dira lanean ikertzaileak.* Baina, guri dagokigunez, jarraiko hau behar dugu kontuan eduki: Kontaminazioa, edozein kontaminazio mota, denon problema da, herriaren problema da. Mundua geurea dugu; baina, zaintzen ez badugu, mundu honen bizitza etendu eginen dugu; eta, azkenik, munduak berak hilen gaitu, kontaminazioak hilen gaitu. Beraz, munduaren kontaminatzea gure buruaren hiltzea dateke.

J. R. ETXEBARRIA

daude, dagoz
dauku, dausku, digu
daukute, dauskue, digute
dauzkigu, dauskuz, dizkigu
dio, dautso
diogu, dautsagu